

**Justitsministeren** (M e l l e m a n n): Seg fortsaar meget godt den Betragtning, som i principiel Henseende har ledet — eller som jeg i det Mindste antager har ledet — den ærede Forslagsstiller. Det er vel den Betragtning, at den, der fordrer et Offer af Tid af en Anden i sin egen Interesse, ogsaa maa være nærmest til at betale derfor. Ja, det sker jo ganske vist, naar Nogen fører en Anden som Vidne, at han da kræver et Offer af Tid og kræver det i sin egen Interesse, og fra det Synspunkt vil vel ogsaa den ærede Forslagsstiller besvare den Indvending, som er gjort, nemlig at man kun forflytter Byrden, at man ganske vist lætter Vidnepligten, men paa den anden Side fordyrer Ketspleien og derved kommer til at lægge Hindringer i Veien mange Gange for den Ubemidlede; thi det er jo ikke altid alene rige Folk, der føre Processer, og desuden kan jo lige saa godt den Indstævnte som Sagføgeren komme i det Tilfælde at maatte føre Vidner. Det kan altsaa falde i Enhvers Lod, ogsaa i den Ubemidlede, at han kommer til at føre et Vidne. Dertil vil da formentlig den ærede Forslagsstiller svare: Det kan gjerne være, men derfor er det alligevel i Hovedsagen rigtigt, at der er den Forskjel, at den, der stævner Vidnet, forlanger en Tjeneste af Vidnet, som kun er i hans egen Interesse, medens Vidnet ingen Interesse har deri. Smidlertid vil jeg hertil svare, at hele denne Betragtningssaaade tror jeg ikke, man kan gaa ind paa, og dette tror jeg ogsaa kan gjælde i den anden Sag paa Dagsordenen. Jeg tror ikke, det gaar an at stryge Alt, hvad der hedder Borgerpligter, jeg tror ikke, det gaar an at fastslaa det Princip, at saasnart et Menneske offerer sig i offentlige Institutioners, i Ketspleiens Interesse i denne Henseende, saa skal han have Betaling derfor; thi det er umuligt at gjenneføre den Sætning, at intet Menneske skal være nødt til at gjøre Noget gratis undtagen i egen Interesse, for sin egen Skyld, og at man altsaa skal have Betaling hver Gang man kommer til at offre sin Tid og sine Kræfter i Opfyldelsen af, hvad man med et godt, gammelt Ord falder „almindelige Borgerpligter.“ Der har hidtil været den nedarvede Anskuelse her i Landet — og jeg veed, at dette ogsaa har været af overordentlig Vigtighed for Processkommissionen — at betragte Vidneafgivelse som en af disse almindelige Borgerpligter, som maa paahvile ethvert Menneske, og med Hensyn til hvilken man som Regel ikke kan gennemføre den Sætning, at man skal have Betaling eller Godtgjærelse derfor. Det var Processkommissionens Opfattelse, at nogen almindelig Godtgjæ-

relse derfor skulde der ikke være Tale om, medens der derimod i alle saadanne Tilfælde, hvor Vidnepligtens Opfyldelse paaførte Vidnet positive Udgifter, altsaa navnlig i saadanne Tilfælde, hvor Vidnet er nødt til at foretage en Reise, og særlig, naar Vidnet er nødt til at opholde sig for længere Tid paa det Sted, hvor Vidnefagen foregaar, skal gives Godtgjærelse. Det staar nu ogsaa for mig saaledes, at det vil være forbundet med overordentlig store Vanskeligheder at følge det opstillede Princip. Jeg vil kun kort og godt sige dette, at jeg tror, at der ikke paa nogen Maade er Grund til at gaa længere, end, at der af Dommerne kan tilstaa visse Vidner en Godtgjærelse for deres Møde. Jeg mener nemlig, at hvad der her kan være Spørgsmaal om, er kun at varetage en Humanitets- og Billighedsinteresse, og jeg kan ikke se, at den gaar længere end til, at de Mennesker, der leve af deres personlige Arbejde, saaledes at Vidnepligtens Opfyldelse medfører, at man tager Noget fra dem af deres sædvanlig Indtægt, kunne faae en Godtgjærelse derfor. Derimod kan jeg ikke se nogen Grund for at tillægge en Godtgjærelse i de mangfoldige Tilfælde, der ere omtalte af tidligere Talere, nemlig hvor Vidnepligtens Opfyldelse ikke medfører noget Tab af Interesse. I de mangfoldige Tilfælde, hvor f. Ex. Thende føres som Vidne, saa at det ikke er Thendet, der lider Tab, men Husbonden, eller hvor Fruentimmer, der ellers ikke arbejder, føres som Vidner, eller hvor det, som bemærket, er ganske unge Mennesker; i alle disse Tilfælde ser jeg egentlig ikke nogen Grund til at give nogen Erstatning for den Tidspilde, som Vidnepligtens Opfyldelse forarsager. Det maa i alt Fald blive Noget, der afgjøres efter det enkelte Tilfældes Bestaaen, og det forekommer mig, at det Høieste, som en Humanitetspligt eller et Billighedshensyn kunde drive os til, det var at aabne en Afgang til at kunne tilstaa de Vidner en Godtgjærelse, der maatte antages at lide noget Skaar i deres daglige Erhverv eller Indtægt ved Vidnepligtens Opfyldelse. Det vil vistnok endda kun blive de færreste Vidner, der paa den Maade blive berettigede til Godtgjærelse. Jeg tror, at naar man opstiller det Princip, at Enhver kan fordrø Godtgjærelse, saaledes ment, at det beror paa ham selv, om han vil have den eller ei, saa vil der blive givet Godtgjærelse i de fleste Tilfælde. Det kan og vil ganske vist ske, at, naar en uformuende Mand fører en formuende Mand som Vidne, saa vil denne renoncere paa Godtgjærelse, men naar der er fastsat en bestemt tarvmæssig Godtgjærelse, tror jeg ikke, at Folk i Al-